

A FOGADÓS-, VENDÉGLŐS- ÉS KÁVÉS-IPAR, A BORGAZDASÁG, AZ IDEGENFORGALOM ÉS A PINCÉREK ÉRDEKEIT KÉPVISELŐ SZAKLAP

LAPTULAJDONOS ÉS SZERKESZTŐ: DR. CSIZMADIA IMRE. = SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL: BUDAPEST, GYULAI PÁL-UTCA 9.

A

SZENT ISTVÁN

Duplamalátásör

Világszerte utánozzák.

Gyártja:

A Kőbányai Polgári Serfőző r.-t. Budapest-Kőbánya.

Minden vendéglős és kávé
üzletének jó hírnevét növeli, ha kizárólag csakis
az általánosan legjobbnak elismert
Győrszentmártoni füstölt sertéskarajt
Győrszentmártoni füstölt császárhust
Győrszentmártoni füstölt sonkát
Győrszentmártoni füstölt kolbászt
Győrszentmártoni csemege szalonnát
Győrszentmártoni hentesárut
használ, mert ezen gyártmányok szavatosság mellett, válogatott elő-
rendű sertésekből, különleges módszerrel, nagyon izletesen és minden
idegen töltőanyag hozzáadása nélkül, tisztán sertéshusból, a **lehető** leg-
jobb minőségben készülnek. Megrendelhető a

Hentesárugyárnál, Győrszentmártonban.

Szálloda átvétel.

Van szerencsém az igen tisztelt szaktársak-
kat, ismerőseimet és jóbarátaimat érte-
síteni. hogy a

Savoy szállodát

Budapest, VIII., József-körút 16.
1. évi augusztus hó 1-én átvettem.

Szíves támogatást kér tisztelettel

GROSZ ÖDÖN szállodás és a Berlin
kávészak tulajdonosa.

== Fővárosi Sörfőző R. T. ==

Kőbányán

**már az első évben 248.000 hl. sört gyár-
tott, ez bizonyítja legfényesebben söreinek
kitünő minőségét.**

Ungár, Horti és Társa

Budapest, VIII., József-körut 11 sz.

Szakmabeli tranzakciók és bankkölcsonök közvetítése.

fogadói (szállodai), vendéglői és kávéházi adás-vételi ügynökségi irodája

Telefon: József 26-32.

Kass-fogadó Szeged, Színház-tér, Stefánia park mellett.
Minden kényelemmel berendezett 60 szoba. Központi fűtés. Hideg melegvíz szolgáltató minden szobában. Fürdővel ellátott szobák — külön fürdők. Lakosztályok 2-3 szobával. Előkelő nagy étterem. Pihenő sörház. — Nagy fényes kávéház. Villamos megálló.

PAPP LAJOS Korona-nagyfogadója, Nyíregyháza
A város főterén. — A mai kor izlése és minden kényelmével berendezett 50 szoba. Díszes téli és nyári udvari éttermek. Bor- és sörház. Nagy fényes kávéház. Magyar konyha. Tisztán kezelt italok. Figyelmes kiszolgálás.

SCHWEITZER ADOLF
Tr. nsylvania fogadója, Marosvásárhely.
70 előkelő és minden kényelemmel berendezett szoba. Téli kert. Fényes nagy kávéház. Magyar konyha. Pontos kiszolgálás.

Bártfa-fürdőn
Reigl László
gyógyétermében
es kávéházában kitűnő magyar konyha és fajborok. — Napi ellátás 12 koronától kezdve. **nyári és téli szezon.**

Brunovszky Károly

hygienikus játékkártya tisztító in-
jézete.

Budapest,
IX., Szvetenay-u. 16.

Keveset használt

városi bunda

2000 koronáért

eladó.

Bővebbet a Fogadó kiadóhivatalában, Buda-
pest, VIII., Gyulai Pál-utca 9. II. em. 20. sz.

Kávéházi és vendéglői

berendezéseket
alpakka, kinezüst árut
vesz és elad

Braun Gyula, Budapest

VII. ker., Sip-u. 14. Távbeszélő (Telefon) 161-44.

Yildiz kávéház

Rákóci-ut 36. felemelet. Rókussal szemben.

Budapest éjjeli életének központja. Szakemberek
találkozó helye. Figyelmes kiszolgálás, szolid
árak. Állandó cigányzene.

Weisz Dezső ü. v.

PANTOL MÁRTON éttermei

Budapest, VIII., Rákóci-ut 29. szám.

Szakmabeliek otthona.

(Volt Wurglits éttermek.)

Raposa Margit éttermei

Budapest, VII., Akácfa-utca 12 (Saját ház.)

Híres magyar konyha. Saját szüretelésű fajborok
utcan átt kimerése. Szászárdi siller 3.60, bada-
csonyi fehér 4 kor. Mérsékelt árak. Vas megyei
találkozóhelye. Mindig frissen csapolt Hagen-
macher sör.

Kiadó illetve

eladó vendéglő.

A fehértemplomi Burg Consortium
úgyes vendéglőt keres vendég-
lője számára. A vendéglőhöz tar-
tozik egy nagy táncterem, ahol
minden vásár- és ünnepnapon
mozteledások vannak. Ugyan-
csak hozzátartoznak egyesületi
helyiségek, egy kisebb terem, szép
lugas és egyéb helyiségek. Az
ívő- és edénykészleteket a bérő
tartozik beszerezni, a többi a
Consortium adja át feltár szerint.
Az üzlet azonnal elfoglalható,
vagy a mozával együtt örök áron
meg is vehető. Közelebbi fel-
világosítást nyújt: 3-3

Burg Consortium, Fehértemplom.

Nagyváradon a Fekete sas éttermek

tulajdonosa

Somhegyi Dezső

Kitűnő magyar és erdélyi konyha, zaját szüre-
telésű borok. Erdélyrészi üzletemberek találkozó
helye. Számos látogatót kér a tulajdonos

Intelligens 24 éves főpincér, ki-
nek vagyona van 3-3

nősülési szándékból

megismerkedne egy feltétlenül
csinos, fiatal, jó családból való
keresztény vendéglős vagy kávé
leányával, kinek megfelelő hozó-
mánya van. Komoly ajánlatok
„Bekeremények” jellegű a Fo-
gadó kiadóhivatalába küldendő.

KESZEY VINCE ÉTTERMEI

Bpest, VII., Rákóci-ut 44. a Nemzeti színházzal szemben
Magyaros házi konyha, saját szüretelésű és
tisztán kezelt borok. Mindig frissen csapolt pil-
seni sör. Polgári árak. Pontos kiszolgálás.

Böcögő József Korona-fogadója és
„Pannonia” kávéháza, Miskolc. Kávéház,
elsőrendű éttermek, sörcsarnok. Magyar konyha,
kitűnő borok.

Állandó borvásár.

Azon t. vendéglős kartársak, kiknek mőri borra
van szükségük, forduljanak hozzám teljes biza-
lommal. **Stoffer Mihály** vendéglős Mór.

Kiss Ernő Korona-fogadója

Nagykanizsa — a város központján. Étterem
sörcsarnok, kávéház, szép nyári udvar kertje —
vendéglő. — Magyar konyha. — Kitűnő fajborok

Neumann Lipót

hatóságilag enged. szálloda,
vendéglő és korcsma, házak,
telkek és mindennemű üzletek

adás-vételi ügynökségi irodája

Budapest, VII., Akácfa-utca 18.

Krondorfi savanyuvíz

Pincér urak szives figyelmébe!

Csak Krondorfi savanyuvizet ajánljának bor-
vagy pezsgőhöz. A Krondorfi kutvállalat minden-
kor támogatja a jótékony intézményeket.

Saját érdekében

papírszalvéta szükségletét
csakis cégünknel szerezzé be.

Fogadó-nyomda

Budapest, VIII., József-utca 56. sz.

Iparsó

fagylalt, jegeskávé, hidegkésztmények előállításá-
nál, a jég szószára, valamint hűtőkészülékek-
hez. — Minden felvilágosítást és értesítést szó-
beli vagy írásbeli kérdézőkördésekre díjmentesen
nyújt a **Magyar Királyi Sójvédék Vezér-
ügynöksége** Budapest, V., Vilmos császár-ut 32.

Előfizetési ár:

Egy évre 16 korona
Fél évre 8 "
Negyed évre 4 "
Egyes szám ára: 1 korona.

Lapmegjelenés:

Minden hó 1-én és 15-én.
kir. postatakarékpénztár számla 35990. sz.

FOGADÓ

ORSZÁGOS VENDÉGLŐS SZAKKÖZLÖNY

Szerkesztőség és kiadóhivatal Budapest, VIII. ker., Gyulai Pál-utca 9. szám.

Hirdetési árak:

Oldal-nagyság szerint. Többesziros hirdetésnél árkevezmény. Legkisebb hirdetés díja: 6 korona.

A FOGADÓS-, VENDÉGLŐS ÉS KÁVÉSIPAR, A BORGAZDASÁG, AZ IDEGENFORGALOM ÉS A PINCÉREK ÉRDEKEIT KÉPVISELŐ SZAKLAP.

LAPTULAJDONOS ÉS SZERKESZTŐ: DR. CSIZMADIA IMRE.

Hivatalos szaklapja:

Az „Országos Vendéglős Egyesületnek”, a „Székesfővárosi Vendéglősök és Kocsárosok Ipartársulatának”, a Szabadkai, Tolnai, vármegyei, Kassai-, Erzsébetfalvai-, Brassómezei-, Csepeli-Sárvár és vidéke-, Pécs-Baranyai-, Kispesztentőlörinci-, Német újvári-, Lévavidéki-, Szatmármegyei-, Zombori-, Nemesócsa és vidéke-, Hunyadvármegyei-, Csongrádvármegyei-, Sopronalóvidéki-, Sárosmegyei-, Budalok és környéke-, Érsekújvári és vidéke-, Ceglédi-, Marosvásárhely és Marostorda-megyei-, Mezőtur-, Turke- és Dévaványai fogadós (szállodások) vendéglős, kocsáros és kávé ipartársulatok illetve egyesületeknek; az Aradi pincér öns. és elh. egylet és több jóétköny pincér-asztaltársaságnak és községi vendéglős-csoportnak.

ORSZÁGOS VENDÉGLŐS EGYESÜLET.

Hivatalos helyiség: VIII. ker., Gyulai Pál-utca 9. sz.

Hivatalos órák: minden hétfőn, szerdán és pénteken délután 3–6 óráig.

Fölhívás és értesítés. Fölhívatnak azon vidéki vendéglősök és kocsárosok, akik az „Országos Vendéglős Egyesület”-nek még nem tagjai, hogy lépjenek be és belépésüket jelentsék be. Bejelentésük után megküldjük az alapszabályokat. *Beiratás díj: 2 korona. Évi tagdíj: 4 korona. Az „O. V. Egyesület” tagjainak szakügyekben tájékoztatást és esetleg jogtanácsot díjtalan nyújt, ha az irodához fordul. Ilyen esetekben a levéllel válaszbélyeg mellékelendő.* *Az elnökség.*

SZÉKESFŐVÁROSI VENDÉGLŐSÖK ÉS KOCSÁROSOK IPARTÁRSULATA.

Hivatalos helyiség: VIII., Gyulai Pál-utca 9. sz.

Hivatalos órák: minden hétfőn, szerdán és pénteken délután 4–6 óráig.

Jogtanácsot az ipartársulat minden tagja ingyen kaphat, ha az írást az ipartársulat irodájához fordul.

Az ipartársulat mindenemű hivatalos közleménye kizárólag a „Fogadó” utján közöltetik.

A szesz-spekuláció.

Rámutatunk több ízben, hogy mennyi visszaélést követnek el a szeszszel. Az állam részéről a szabad forgalom céljára átengedett szeszmenyiség egyes spekulánsok kezére jutott, kik azután olyan árban adták, amint akarták. Ha a vendéglősnek szeszre volt szüksége, nem kapott. A szeszkereskedők azt mondták: nincs. Ha azonban a maximált árnál többet kínált, úgy véletlenül a kétszeres összeget, akkor volt „egy kevés”. Ha ennél, t. i. a dupla árnál is többet kínált, akkor kapott megfelelő mennyiséget. Ebből a manipulációból természetesen az következett, hogy a többi vendéglősnek már nem jutott.

Ez a spekuláció, a visszaélések provokálták a reakciót. Az állam felemelte a szesz árát és állami jövedékké tette. Most tessék spekulálni. A szesz árát az állam 2000 koronában állapította meg. Ebből az összegből kap a termelő a kontingens szesz után 315 koronát, az

exkontingens szesz után 295 koronát, 25 koronát kap a finomító, 10 koronát a nagykereskedő, a többi, vagyis 1650, illetőleg 1670 korona az államé. Nagykereskedőnek tekintetik mindenki, aki egy hektóliternyi, vagy ezt meghaladó mennyiséget hoz forgalomba. A vámküldőről behozott szesz után a kincstárnak hektóliterenkint 1560 korona fizetendő; a vám természetesen különálló dolog.

Ez a rendelet I. évi október hó 10-én lépett életbe. Mindenki, akinek október hó 15-ig olyan égetett szesz folyadékok birtokában vannak, melyek 10 liternél több alkoholt tartalmaznak, köteles a készletet legkésőbb október hó 17-ig írásban és két példányban az illetékes pénzügyőri szakasznál bejelenteni. *Tíz liter liszta alkoholt meg nem haladó égetett szesz folyadék készletet nem kell bejelenteni. Zárt palackokban levő égetett szesz folyadékoknál, továbbá cukorral készített likőröknel, melyek hektóliterében 10 kilogrammnál több cukor nincs, az alkoholtartalmának bejelentése mellőzhető.*

Ne mulassza el egyik vendéglős sem a fentebb jelzett készletét a megjelölt helyen bezárólag október 17-ig bejelenteni, mert ellenkező esetben büntetés alá esik.

A pénzügyminiszter ur már megint megrohanta a vendéglősöket ezen rendeletével, amint ez ennél a minisztériumnál szokásos. Miért nem adnak hosszabb terminust a vendéglősöknek a készletek bejelentésére? Nyilvánvalóan azért, hogy büntethessék őket. Hát ilyen cél nem felel meg az állam méltóságának. Nagyon jól tudhatja a miniszter ur, hogy a vendéglősöknek más dolguk van, mint a „Budapesti Közlöny”-ben közzétett rendeleteket nyilvántartani. Nagyon jól tudhatja, hogy az a hivatalos lap nem képezi a vendéglősök olvasmányát, tehát kötelessége lett volna gondoskodni arról, hogy a napilapokban tájékoztató közlemények je.entek volna meg.

Ebből az indokolatlanul megrohantó intézkedésből nagy bajok lesznek.

Helyet a vendéglősöknek!

A háboru igen sok dolgot vetett fel, ami azelőtt csak mint elmélet jött számba és ami fölött megint napirétre térünk. De most a sok tanulás közt, amit gazdasági, közéletmezési és népjóléti tekintetben a háboru állapotból merithetünk, le kell szegeznünk azt a tényt, hogy mindazon intézkedésekből, melyek létrejöttében a vendéglősök mint szakértők hasznos szolgálatot tettek volna, éppen ezt az ipart mellőzték. Innen van az is, hogy a vendéglősök az ő közérdekű munkájukban teljesen izolálva maradtak, nincsenek

ellátva semmivel, amire közéletmezési hivatásuknál fogva legegyszerűbb szükségük volna. A sok léha központ, melyek feladata és rendeltetése, hogy az élelmezés ügyét, mint a frontmögötti legfontosabb ügyet, gyakorlatilag és az élet követelményeinek megfelelően szolgálják és rendezzék, tehetetlenül vergődnek és az egész tevékenységük rendeletek kibocsájtásában merül ki. Rendeletek özönével rendezik a közéletmezést és a háziüzikésletek elosztását, mely rendeletek egyike a másiknak ellentmond és amelyek igen sok vonatkozásukban végrehajthatlanok. Meglátásuk a bürokratizmus kapkodása: „tegyünk úgy, mintha tennék” elve, mert hiányzanak a gyakorlati élet emberei az élet számára szánt intézkedések megalapozásából.

Sorra vehetnénk az ugynevezett „központokat” és könnyen kimutathatnánk, hogy nincs az egész szervezetükben egy mákszemmi gyakorlati, a valóságos és jogos igény kielégítésére irányuló cselekvés. Az élelmezés problémájának megoldásában, a tüzelőanyag elosztásában és sok más kapcsolatos ügy előkészítésében feltétlenül a vendéglős hozzájárulásának és véleményének helyet kellett volna már régen biztosítani. Nem tették és most sem tessék. Amit a szállodások egyesülete hirdetett, hogy az egyik és másik központ a vendéglősök ellátására vele tárgyal, hii közpélődésnek bizonyult. A példa erre a cukor- tej- és tüzelőanyag biztosításának — üres frázisa. Mi nem hitünk benne és talán a szállodások társulatának vezető emberei is csak holmi ködfátyolképnék tartották, mielőtt a kongresszusnak elkeresztelt vendéglős-gyűlést összehívták. Azóta talán már gondolkodtak egyet a dolog fölött és ha igen, akkor talán elérkezettnek tartják az időt arra, hogy nem alázatos instációkkal és nem koldusleves izü határozatokkal lehet a központok és a kormány közönyét és a vendéglősök ignorálásában tagadhatatlan ténykényt megnyilvánuló bűnét feltárni.

A vendéglősöknek mindenütt hivatalosan képviselve kell lenniük, hol közéletmezési ügyeket rendeznek és hol a vendéglősök ellátásáról szó eshetik. Az osztrák képviselő házban pl. a múlt héten egyik képviselő azíránt interpellált, hogy miért vannak az élelmiszerek elosztásában a *nagyvendéglősök* előnyben a *kisvendéglősökkel* szemben? Ezenlőn elbánsát követelt a kormánytól, természetesen az üzlet forgalmának méretei szerint. Ebben az interpellációban nem az érdekel bennünket, hogy ott a szeszszedőknél a nagyok előnyben vannak-e a kisebbekkel szemben, hanem az, hogy ebből a tényből világosan megállapítható, hogy a hivatott tényező *általában gondoskodik a vendéglősök ellátásáról*. A mi központjaink vezető emberei „közéletmezési érdekekben” is

mindenuntalan Bécsben tanácskoznak, talán több időt töltenek ott, mint itthon, de azért eszük-ágában sincs a vendéglősök ellátását is tanulmányozni és itthon gondoskodni, hogy a vendéglősök az élelmiszerekkel ellátva legyenek.

Ha a vendéglősöket már ugyanakkor, mikor a központokat létesítették, bevonták volna a különféle bizottságokba és azokban helyet biztosítottak volna nekik, a mostani bajokat el lehetett volna kerülni. De ezzel a hivatott körök nem törődnek, nem törődtek eddig sem. Magukra hagyták és hagyják ma is őket; segítsenek magukon ahogy tudnak, nem törődve azzal, hogy általán segíthetnek-e magukon. Megállapítjuk, hogy nem segíthetnek magukon (s akik mégis juthatnak valamire, azokat szemérmetlenül kizsárolják). Elegendő készletek hiányában, a vendéglős kénytelen minden árat fizetni. Tehát nem gondoskodnak szükségleteinek fedezéséről, hanem egyenesen belekergetik őket az eladósorásosok karmai közé. Még meg sem védik őket. A bécsi tényből láthatjuk, hogy ott igenis gondoskodnak a vendéglősökről is és a törvényhozó is törődik velük. Ez mindenestre amellet bizonyít, hogy a vendéglős zavartalan üzembentartásának fontosságát ismerik s tudják, hogy a vendéglős igen lényeges tényezője a közéletmezésnek. Nálunk melyik képviselőnek, vagy akár melyik közéletmezési szervnek jutott eddig eszébe a vendéglősök bajaival foglalkozni?

Ellenkezőleg. Ha a vendéglős valakinek egy drága éltelméért a megszokott árnál valamivel többet számít, akkor még a napilapok is patáliát csapnak, feljelentik azt a kiuzsorázott vendéglőst és megbüntetik. Aztán pedig a mérvadóknak mondotó tényezőket összedugják fejüket és a vendéglősök megrend szabályozását az ételárak maximalizálását tartják legfontosabb feladatuknak. Hát nincs száz szorta jobb gazdasági helyzetben a kofa,

mint a vendéglős? Annak a kofának szabhatnak árt, ő vigan füttyül rá.

A tanulság ebből is az, hogy a vendéglősöknek annak idején minden erejük megfeszítésével arra kell törekedniük, hogy a törvényhozásban is helyhez juszanak. Szóval a vendéglősöknek mindenütt, ahol közérdekről van szó, helyet kell biztosítani és ahol ezt simán elérni nem lehet, ott szervezkedés útján ki kell erőszakolni. Erre tanított bennünket a háborus állapot és minden, amit ez az állapot teremtett.

Most az erők szervezéséről is kell egyet-mást elmondanunk, mert azt tartjuk, hogy a vendéglősök térfoglalásának a szervezés az elengedhetetlen feltétele. Igaz, hogy a Fogadó hasábjain már igen sokszor hangsúlyoztuk az összetartás, a szervezkedés szükségességét. De amint a tapasztalat igazolja, újra kell ezt kidomborítani és odakiáltani a vendéglősöknek, hogy szervezkedjenek, erősítsék társulataikat, azokból ne vonja ki magát senki, mert másképp nem veszik őket komolyan, nem törődnek velük, ignorálják őket mint a haladástól visszamaradt, kulturálan népséget. Ez a felfogás nem változtatható meg mindaddig, míg a vendéglősök országszerte önmaguktól nem látják be, hogy ez az értékelésük erkölcsi és ipariügyi szempontból éppenséggel nem hízog. De hogy így áll a helyzet, azt minden komoly vendéglős belátja és gondoskodik róla, hogy a mérvadó hivatalos körök ezen felfogása mentől előbb megváltozzon.

A háborus állapotból levont gazdasági és iparpolitikai tanulságok a jövőbeli bevezetésre nézve igen becses anyagot nyújtanak. Közgazdasági életünk és fejlődésünk hasznosítani fogja azokat a tanulságokat, mert hiszen a termelés, ipar és kereskedelem szükségképpen lendületnek kell hogy induljon, mert másképp a nemzetek gazdasági versenyében, országunk kiszámíthatatlan ká-

rára nagyon is alulmaradunk. Ezt nem akarhatjuk, mert valóságos gazdasági öngyilkosságot képezne. Tehát rajjuk le az alapját mi is annak a nagyszabású munkának, amit a háboru befejezése után okvetlenül meg kell kezdenünk és sikerre vinni. Foglalkozunk már most a szervezkedés módjával és annak sikeres végrehajtásával. Barátkozunk meg azzal a gondolattal, hogy minden vendéglősnek saját ipartársulatához kell tartoznia, hogy ebből a kötelességből ne vonja ki magát senki, mert aki nem tartja magára nézve kötelezőnek a társulást, az ellensége az összvendéglősöknek, kárára van a vendéglősipar fejlődésének, ennek az iparnak törvényes védelmének, és akadály a vendéglősök ipari és gazdasági jogos térfoglalásának. Szóval: kárára van a vendéglősök érdekeinek, tehát ellenség és nem kartárs. Szervezve nézhetünk elé mindannak, amit a vendéglősöknek ki kell vívniök, hogy ne legyenek továbbra is hamupipóke szerepére kárhóztatva. A „Fogadó” következő számában erre a tárgyra visszatérünk.

—cs.

TÁRSULATI ÉLET.

A soproni szállodások, kávéosok és vendéglősök Ipartársulata, amelynek országosan ismert agilis elnöke Groszner Pál, a soproni „Pannonia” nagyfogadó bérlelője, elhatározta, hogy a sörkartell túlkapásai ellen és az osztrák sörök kizsírítása érdekében, egy nagy sörraktárt állít fel saját kezelésben, továbbá egy bevásárlási szövetkezetet 100.000 korona alaptőkével, amelynek egy a soproni, mint a megyebeli vendéglősök lehetnek tagjai. Az előmunkálatok már oly stádiumban vannak, hogy e hó folyamán már megtartják az alakuló közgyűlést. A soproni ipartársulat büszke lehet agilis elnökére, aki mindig csak a társulat érdekében dolgozik.

Przemyslből haza Szibérián át.

I.

Przemysl védelmének kiépítése.

1914 augusztus hó 12-én indultunk el Budapestről, 1500 emberrel, mint a 29. népfőkelő parancsnokság által felállított 29/1. népfőkelő munkáscsoport, Przemysl rendeltetéssel, a vár védelmi állapotba való helyezéséhez szükséges erődítési munkálatok végzésére. A hosszú ut, melyet Muszyna kárpáti határállomáson való vesztéglésünk még hosszabbá tett, várható sorsunk fölött folytatott eszmecserevel telt el. Senkinek közülünk még homályos sejtélme sem volt arról, hogy mi lesz a dolgunk, minő egy modern vár és így érkehető érdeklődéssel néztünk jövendő sorsunk elé.

Beérkeztünk a Przemyslt körül fogó dombok vidékre, izgatottan nézelődünk, hátha meglátunk valamit a „vár”ból, de bizony nem láttunk semmi olyat, ami a várral eddig összekötött fogalmainkat csak távolról is fedte volna; mit tudtuk mi azt akkor még, hogy azok az itt-ott látható sima gyepek részek, melyek a Magyarország felől Przemyslbe befutó vasutvonalat határoló erdős dombok tetőjéről előtűntek, a déli front két legerősebb művének, az „Optyn” és „Lucyca” verkeknek a falrészletei. Mindezzel azonban módunk volt igen hamar megismerkedni, mert megérkezésünk után másnapra már kinn voltunk az erdővonalon és megkezdte nagy munkánkat, az állandó védműveket körül fogó,

összefüggő gyalogsági fedezékvonal kiépítését. Ennek az óriási technikai munkának a kivitelére a magyar népfőkelő parancsnokságok nem kevesebb, mint 75 munkásosztágot küldtek Przemyslbe, egyenként 260 emberrel, ehhez jött még egy pár ezer rutén, népfőkelésre kötelezett munkás és egy pár sapeur-század, úgy hogy munkánkban nem volt hiány. A rutén munkásokat a vár első körülzárása előtt, mint kevéssé megbízható elemet, Magyarország belsejébe internálták és így a vár védelmi állapotba való hozatala tisztán a magyar népfőkelő munkások műve volt, akik ezt a nagy munkát sokszor igen nehéz körülmények és később kimondhatatlan nélkülözések között, de mindenkor a legnagyobb kedvvel és ambícióval végezték.

A Lemberg körüli harcok részünkre kedvezőtlen kimenetele erően valószínűvé tette, hogy rövidesen a nyakunkon lesznek a muszkák és így szeptember hó első fele a legmegfeszítettebb munkában telt el, reggel még sötétben vonultunk ki és sötét este volt, mire állandó szálláshelyünkre, a várövön belül fekvő Pikulice faluba visszatértünk. Dacára az akkor még bőséges táplálkozásnak, a megterölt munka alapos rostálást végzett az emberek soraiban, egy kettőre nem igen tudtunk osztagonként többet, mint átlag kétszáz embert munkában tartani, de ezek dicséretükre legyen mondva, dolgoztak kidólt bajtársaik helyett is és így a munka menetében soha nem volt fennakadás. Szeptember hó 19-én lett a vár első ízben körülzárva, ez

időre készen volt az egész külső váröv, ha nem is mindenütt összefüggően és nyolcsoros, sok helyen, ahol ez szükségesnek látszott, tizenkétzörös drótkadállyal.

A vár első körülzárása és felszabadulása.

A munkálatok a körülzárás alatt is minden szünet nélkül folytak, az oroszok nem zavarták a munkát tüzzel, úgy látszott, hogy még akkor nem volt elegendő tüzéségük a vár körül. Október hó első napjaiban a várparancsnokság közölte, hogy a felmentő csapatok közelednek a várhoz, pár nap alatt sikerülhet elüzni az oroszokat. Ekkor határozta el magát a várat körülzáró orosz hadsereg főparancsnoka Dimitrijev Ratkó, a boigárból lett renegát, hogy egy kétségbeesett ostromot intéz a vár ellen és október hó 6.ától 8.áig tényleg ezrével hajszolta neki embereit, minden tüzéségi előkészítés nélkül a drótkadállyoknak és páncélfalaknak. A velünk szembe fordított VI. védőkerület drótfalai előtt, hol ez az erőszakos kísérlet lefolyt, halomban heverték az orosz hullák, itt sikerült az egyik előretölt kisebb mübe, az I/1. jelűbe az oroszoknak pár órára bejutni, de a segítségül jött 8 as honvédek rövid kéztusában teljesen megsemmisítették a behatolt, nem túl nagy orosz erőt, melyből egyetlen ember sem került vissza. Október hó 6., 7. és 8.án lőttek az oroszok a mi védőkerületünk legerősebb müvét, az Optyn IV-et is, de a legcsekélyebb eredmény nélkül, nem voltak csak hét és felesleges tábori ágyúik e célra, a gránátok kopog-

A zárórendelet hatása a kávéiparban.

Szeptember 17-én hatályba lépett a tűzelőanyagokkal való takarékoságról szóló rendelet, mely megállapítja a vendéglők, kávéházakra vonatkozólag a zárórát is.

A rendelet már ide s tova egy hónapja van érvényben s így annak hatását már nemcsak az elmélet, hanem a tapasztalat alapján is meg lehet állapítani.

Mindenekelőtt megállapítható, hogy azt a megtakarítást nem érték el a zárórának 11 órában való megállapításával, amit reméltek, úgy, hogy a további megtakarítás céljából újabb korlátozások vannak kilátásban.

A mi nézetünk szerint a további korlátozás sem fog kellő eredményre vezetni a megtakarítás tekintetében, de a zárórának netán előbbre helyezése mindenesetre alkalmas lenne arra, hogy a nehézségekkel ma is nagyon küzdő vendéglősök, de különösen kávéosok tönkre menését gyorsítsa.

A 11 óras záróra a vendéglősöket nem érinti még olyan keservesen, mint a kávéház tulajdonosokat. Elvégre ma már megszoktuk, hogy ne oszonnázzunk, hanem ehelyett már 6-7 órakor vacsorázni kezdünk, s ha figyelembe vesszük ezt a vacsoraidő eltolódást, akkor megállapíthatjuk, hogy a vendéglői fogyasztás ha nem is épp úgy, de mégis meglehetősen lepereg ezen időtől 11-ig, akárcsak a boldog békeidőben 8-9-től éjfél utáni 1 óráig.

A kávéosknál azonban ez a záróra beosztás rendkívül békítőlag hat. A tejtermékekkel való takarékoskodás céljából ugyanis tilos esti hét óra előtt oszonna kávé felszolgálni.

—Aki ismeri a budapesti polgár — de

így van ez nagyobb vidéki városban is — életrendjét, az tudja, hogy az oszonna kávétól való megfosztás egyike a legkeservesebb intézkedéseknek a publikum részére, de azt hiszem helyesen fejezem ki magamat, ha azt mondom, hogy ez az intézkedés a legkárosabb a kávéosokra nézve. Mert az, aki csak 7 órakor kaphat oszonnakávé, már inkább nem is eszik ezt, hanem megvacsorázik.

A kávéosok tehát elesnek egyik legjobb üzletüktől, az oszonnakávétól.

Most erre a rendeletre ráduplázott a záróra rendelet avval, hogy a kávéházakat is a többi nyilvános helyekkel egy időben, 11 órakor kell bezárni.

Ennek eredménye pedig az, hogy az a vendég, aki megvacsorázik a vendéglőben, nem megy már kávéházba, mert hiszen 11 óráig az idő hamarosan elszalad a vendéglőben is.

Igy elvesztik vendégeiket is a kávéosok. De elvesztik azokat is, akik mozi, színház és egyéb szórakozó helyeken vannak. Miután ezeknek is esti 11 óra a zárórájuk, természetesen nem mehetnek már kávéházba, holott az előadások után egy kis frissítőre, tea vagy kávéra a legtöbb színház- vagy mozilátogató bemenne.

Mig egyrészt tehát a záróra illetően 11 órában való megállapítása a kívánt fűtőanyagban megtakarítást nem eredményezi, addig az adófizető polgárok egy részének a kávéosoknak rendkívül nagy károsodására s egész nyugodtan megállapíthatjuk, tönkre menésére vezet. Ez pedig sem nemzetgazdasági, sem adópolitikai szempontból nem kívánatos, sőt ellenkezőleg nagyon veszedelmes.

A dolgon pedig igazán könnyen lehetne segíteni, anélkül, hogy a mai megtakarítást veszélyeztetnők. Tessék a zárórát aképp megállapítani, hogy a kávéházakat

mindig egy órával, vagy ha már ez olyan soknak gondolják, legalább fé órával később kelljen becsukni, mint a vendéglőket s mindenesetre egy órával később, mint a mozi, színház és egyéb szórakozóhelyeket.

Ez az intézkedés a most felsorolt egyéb üzletek érdekeit nem érintené, a kávéosoknak pedig lehetővé tenné, hogy legalább a délutáni elvesztett oszonnakávé üzlet helyett csinálhassanak üzletet este.

Elvégre az nem is csak a kávéosok érdeke, hanem közérdek is, hogy a háboru nyomorát érző publikum ne legyen megfosztva minden szórakozástól.

Régen kipróbált elv ugyanis az, hogy a hadsereg harci készsége és teljesítő-képessége a mögöttes országrészekben lakók lelki erején és készségén áll. Hiszen ezekből rekrutálódnak a katonák s viszont azok idejönnek üdülni és szórakozni. Fontos tehát, hogy az itthonvalók ne legyenek minden szabadságtól, szórakozástól megfosztva, mert ennek kellemtelen hatása lehet a fronton állókra.

Minden bajt, keservet könnyebben elvisel az ember, ha néha-néha felvidulhat egy kis jó cigányzenén vagy egyéb a kávéházban található szórakozáson s így a közhangulatunk megfelelő módon való fenntartása egy nagyon is figyelembe veendő szempont.

A takarékoskodik elvnek a tulhajtása semmiesetre sem fog a teljes eredményre vezetni és ha már a világitás korlátozása elkerülhetetlen, akkor inkább olyan üzemek záróráját kell előbbre tenni, amelyek legkevésbébbé szolgálják a köz érdekeit. Így például senki sem tehetne kitógást az ellen, ha a pálinkamérések záróráját előbbre helyeznék akár két órával is, sőt szombaton már esti hat órára helyeznék. A pálinkamérések semmiféle közérdeket

tak ugyan a pánccéfalakon, mint a jégeső egy bádög háztetőn, de semmi kárt nem okoztak.

Október hó 12-én a vár felszabadult a körülfogó orosz gyűrűből, az ostromló seregek elvonultak kelet felé és megkezdődtek a rendkívüli véres és elkeseredett harcok a Magyera magaslatoik birtokáért, melyek a Magyarországól jövő vasúti vonalat dominálják és melyek birtoka részünkre azért volt fontos, mert csak ez esetben lehetett volna a várát, mely a Magyarán küzdő Boroevics hadsereget saját készleteiből élelmezte, új élelmi készletekkel ellátni.

A vár újbóli körülzárása.

A harcok részünkre kedvezően folytak, de sajnos a sikereket nem lehetett kihasználni, az egész védelmi vonalunkat visszavontak november hó elején a kárpátokig, a vár újból körül lett zárva, hogy ne is nyíljk meg többé, csak a feladáskor az oroszok előtt. A várból kiadott óriási mennyiségű élelmiszer hiányzott, a legnagyobb takarékoskás, az élelmi adagoknak a legminimálisabbra való leszorítása sem volt elegendő, hogy a várvédő sereg tovább, mint március hó végéig élelmezhető legyen, ez vezetett a várnak Monarchiaszerte oly fájdalmas és nekünk, a várvédő seregeknek oly véztes feladására.

A második körülzárás alatt tovább folyt a várövezet kiépítése, fokozatosan kezdett a védővonal egy összefüggő egészet képezni, míg január hó végén teljesen ki nem épült.

Az oroszok a második körülzárás alatt sem zavarták tulságos kellemetlenül a munkálatoikat, bebizonyítottan még kevesebb tüzéségük volt a vár körül, mint első ízben. Ha az emberek nagyon mutatkoztak, jött figyelmeztetésül egy-egy „Lage“ srappell vagy gránát, de ez már annyira megszokottá vált, hogy az emberek egészen a tomatikuson fedezték magukat és azután folytatták munkájukat. A hosszú hónapok alatt egyetlen sebesülés sem volt osztagnál és a többi osztagnál előfordult sebesülés, melyek között két halálos is volt, csak az emberek könnyelműségének tudandó be, vagy a felügyelet laza voltának.

Benn a városban, hová november hó közepe óta gyakrabban volt módunk bejárni, nagyon látszott a körülzártaság okozta mindennemű szükség. Az üzletek legnagyobb része zárva volt, gazdáik még az első ostrom előtt elmenekültek, és aki maradt is, a második körülzárást már nem várta be. Ugy a várvédő sereg, mint a bennmaradt polgári közönség ellátás tekintetében teljesen a vár élelmezési raktáira volt utalva, az utalványait a várparancsnokság elől váró tömegben a legjobban öltözött nőket lehetett várni. A kávéházak állandóan tömve voltak, nagyobbára katonákkal, de polgári közönség is akadt bőven; lassan-lassan, ahogy mindehennemű cikk kezdett kifogyni, nem igen volt mit kiszolgálni; a tiszték a kávéhoz magukkal vitték a cukrot, teához a rumot, pálinka és bor fogytán volt, dohányműt csak a katonák kaptak, a gyógyszerárak is kezdtek kimerülni, a

legközönségesebb háziszor sem volt kapható. A mozi, mely a teljes lekoptatásig használta unalomig ismert pár képét, állandóan tömve volt a délutáni órákban, a temérdek katona naponta többször megtöltötte az elég nagy helyiséget. Vasárnap délben állandóan volt tüzene, ha jó volt az idő, felváltva hol a szegedi honvédek zenekara, hol a landwehrzenekar játszott és egész megszokott volt egyik-másik ismert operária közben egy-egy nagyobb kaliberű ágyu hangját hallani, mely a vasárnap dacára átköszöntött az oroszokhoz, vagy figyelni a Rynek-tér fölött keringő repülőnket, ki az esetleges orosz látogatást volt hivatva megakadályozni. Az orosz repülők úgy a városban, mint kinn az övezetben, elég gyakran csináltak izgalmat és zavart, kárt azonban annál kevesebbet; egy alkalommal egy szegény napszamos család kunyhóját találták el s az egész család elpusztult, de katonai jellegű objektum tudommal egy alkalommal sem szenvedett kárt, bár elég gyakran bombázták a közvetlenül a védővonal mögött fekvő lőszerraktárakat és legénységi „unterstandokat“.

Az érintkezést a külvilággal a drótnélküli táviró és a későbbben gyakrabban érkező repülők tartották fenn. A városban egy magyar és egy német nyelvű u. n. „Tábori Újság“ jelent meg, tiszték szerkesztésében, kik értesüléseiket a várparancsnokságtól kapták; ily módon voltunk a háboru eseményeiről tájékozottatva.

(Folyt. köv.)

célt nem szolgálnak, sőt ellenkezőleg: egyenesen ártalmasok, mert a pálinka mérgeinek élvezetét lehetővé teszik.

A ma még forgalomban levő szesz az ipari és fontos magánháztartási célokra sem elég s így annak a pálinkamérések útján való pazarlása magában véve is egy nagy könnyelműség. Azért nemcsak nem volna a közre hátrányos, de egyéb szempontokból is előnyös a pálinkamérések zárójának előbbre helyezése s ez által el volna érhető az a megtakarítás, amit a kávéházak zárójának megállapításával elérni kívántak.

Egyéb intézkedések teendők tehát a tüzelőanyagoknak minél inkább való takarékos felhasználásának előmozdítására, nem pedig a kávéházi üzemeknek illetően korlátozása és tönkre juttatása.

Elvégre arra nem lehet rákényszeríteni az embereket, hogy 10—11 órákor már aludjanak. Ha tehát a pesti embert a kávéházból kizárják, az nem fog aludni, hanem haza megy s otthon olvas tovább, vagy égő lámpa mellett elmélkedik a cserebogár hallhatatlanságáról vagy egyebekről s így a kávéházak elsötétítésével megtakarított tüzelőanyag többszörösen elfogy a decentralizálódás következtében az otthoni égetéssel.

Talán ezért is nem mutatható ki nagyobb megtakarítás a záróra előbbre helyezésével!

Mindezeket összefoglalva megállapíthatjuk, hogy a mai záróra beosztás nem helyes s a többé-kevésbé közzükségletet képező kávéházak ok- és célnélküli tönkretételére vezet s épen ezért helyesebb az az intézkedés, amit Ausztria is követ, hogy a kávéházak zárójára a vendéglők, mozi, színház- és egyéb szórakozóhelyek zárójánál egy órával későbbi időben van megállapítva és így nálunk is legalább 12 órában lenne megállapítandó.

Reméljük, hogy az intézőkörök be fogják látni a mai rendszer tarthatatlanságát s a kávékos jogos panaszait figyelembe véve, lehetővé teszik nekünk, elkényeszedett pesti embereknek, hogy legalább 12 óráig élvezhessük a jó magyar zene üdítő hangjait.

A városligeti vurstli kihelyezéséről.

Miután a városligeti vurstli bérlete lejáráóban van, az ott bérlettel bíró üzletek beadványt intéztek a városhoz bérletük megújítása iránt.

Ebből az alkalomból szükségesnek tartjuk erről a dologról pár szót mondani, mert ez a kérdés Budapest szépészeti fejlődésével, de magával az idegenforgalommal is szoros vonatkozásban van.

Mindenki, aki Budapesten csak pár napig is tartózkodott, tudja, hogy ez az úgynevezett „vurstli“, a városligetnek az állatkert, Széchenyi-fürdő és a Nemzeti-park közötti részén van.

Az egész terület tömve van különféle mutatványos bódék és körhintákkal, amelyek az alacsonyabb néposztályok kedvelt szórakozó helyei. Oly tömegesen keresik fel különösen vasár- és ünnepnapokon ezt a helyet a cselédek, katonák és munkások, hogy az általuk felvert por és gőz valóságos felhőként lepi el az egész környéket.

Ez természetesen nemcsak nem kellemes, de higiénikus szempontból egyenesen veszedelmes a Széchenyi-fürdőt felkereső betegeket és az állatkertben és a Nemzeti-parkban szórakozást és üdülést kereső középosztályú polgárookra nézve ugyannyira, hogy ott, de a Városliget jó részében egyebütt sem talál az ember üdülést, szórakozást, hanem a por, embertömeg kellemetlen hatását.

Ha a város fejlődni akar, ha azt akarjuk, hogy a Budapesten megforduló idegenek az állatkertben, a Széchenyi-fürdőben s általában a Városligetben magukat kellemesen érezzék, akkor a legfőbb ideje, hogy a vurstlit mostani helyéről kitelepítsük oda, ahol annak az igazi helye van — a Népligetbe vagy Zuglóba.

A nép a maga mulatságát megtalálja ezeken a helyeken is, a különböző üzletek pedig üzleti hasznukat; viszont megszabadul a Városliget ezen részétől a kellemetlen hatástól, amelyet a vurstli jelenléte okoz.

Minden irányban, de főleg az emberi tömegek elosztásában egyedüli helyes elv a decentralizáció, vagyis az a törekvés, hogy minél kevesebb ember csoportosuljon egy helyre, mert ellenesetben egyik a másiknak válik terhére.

Ez áll különösen akkor, ha olyan helyről van szó, ahol az emberek napi fáradsalmuk, munkájuk után üdülést, pihenést, szórakozást keresnek. Ezért kell a lehető legsürgősebben intézkedni aziránt, hogy a vurstlinak embertömegeket összegyűjtő telepét oda helyezzzék, ahol az jobban elfér.

Most a főváros könnyen keresztülviheti a kitelepítést, mert nem kell egyebet tennie, mint a hérlet meghosszabbítása iránti kérelmet elutasítani.

Reméljük, hogy a főváros be fogja látni, hogy ebben a kérdésben az általunk is pár szóval említett magasabb szempontoknak kell érvényesülni s nem fogja elhatározását a vurstlibérlők képzelt anyagi érdeke s egyéb mellétekintet befolyásolni.

Tegyük azzá a városligetet, aminek szánva van, munkában elfáradtak üdülő- és szórakozó helyévé s tegyük lehetővé, hogy az állatkertet és a Széchenyi-fürdőt felkereső idegenek itt csakugyan megtalálják azt, amit keresnek.

Több hasznot fog ez jelenteni a városnak még anyagilag is, mint amennyit a vurstli bérlői fizetnek.

KÜLÖNFÉLE KÖZLEMÉNYEK.

A hátralékos előfizetőkhoz. Felkérjük azon t. előfizetőinket, akik előfizetésüket eddig elmulasztották rendezni, hogy hátralékos tartozásukat szíveskedjenek kiegyenlíteni, annál is inkább, mivel lapunknak szintén kötelességei vannak. Midőn ezt a körülményt ismételtlen is figyelmébe ajánljuk hátralékos előfizetőinknek, egyben kérjük, hogy az előzőleg vett vagy a jelen számhoz csatolt postai befizető lapon az esedékes összeget ne mulasszák el beküldeni.

A balatoni fürdők új korszaka. A balatoni fürdők kezelését az a patriarchális szellem vezette eddig, mely sohasem tudott

lépést tartani a modern idők követelményeivel. Ezért nem fejlődtek a fürdők. A Balaton vizének a szénsavas források messze földön híres gyógyítóerejét a komfort, az egészséges új berendezések hiánya nem tudta a betegeket, az üdülők rézére hozzáférhetővé tenni. A háboru óta, amióta a külföldi fürdők nagyrésze szinte megközelíthetetlené vált, elárassította a magyar fürdőket is a közönség, de természetesen kénytelen volt beérni azzal a kevéssel, amit a fürdők ellátás, kényelem és higiénikus szempontból nyújthattak. Most aztán a balatoni fürdőkre is jobb idők virradnak. Vállalkozók nagy tökével akarják a fürdőket fejleszteni, társulatok alakulnak, melyek a Balaton mindkét partján virágzó telepeket akarnak létesíteni s a természet által bőségesen ellátott fürdők minden kincsét a betegeknek és az üdülőknek hozzáférhetővé, kényelmessé és kellemessé tenni. *Balaton-füredet* — a magyar Naheim — a bencés rendtől 50 évre bérbé vette egy konzorcium, amelynek tagjai tőszegi Freund Antal dr., a Polgári Söröző vezérigazgatója, Vidor Dezső műépítész, aki a nagyszabású építkezéseket és átalakításokat tervezte, továbbá Bánó Dezső, Michelsdter Ádám, Hiron Zsigmond és Ungelerleider M., ez a konzorcium megalakította a Balatonfüredi Gyógyfürdő- és Kútvállalat r.-t., amely 1918 január 1-én veszi birtokába a fürdőt. Elvárjuk az új részvénytársaságtól, hogy az igazgatóság tagjai sorába néhány gyakorlati szállodai és vendéglői szakembert is felvesz: a vállalatnak csak előnyére fog szolgálni, ha szakértői gazdag üzleti tapasztalatukat ott érvényesítik. Elvárjuk, hogy a részvénytársaságot az igazgatósági tagok megválasztásánál is új és modernebb szellem vezesse.

A Balatonföldvári Fürdő Részvénytársaság 200.000 korona alapitókijét az Agrárbank támogatásával felemeli *egy millió koronára* s az Agrárbanktól szerez másfélmillió korona kölcsönt egy nagyszabású fogadó építésére.

Balatonbogláron egy részvénytársaság, amelynek megalakítására most folynak a tárgyalások, modern szállodát fog építeni, nagyszabású tejjagdáságot és zöldségtermelő telepet fog létesíteni, ezenfelül egy műjéggyárat is.

Siófokon a Budapesti Takarékpénztár és Országos Zálogkölcsön Intézet tervez nagyszabású építkezéseket és beruházásokat. Ilyen auspiciumok mellett indul meg a balatoni fürdők fejlődésének egy új korszaka, amely bizonyára hatalmas lendülettel fogja felvirágoztatni és fejleszteni az eddigi elhanyagolt balatoni fürdőket és üdülőhelyeket. A befásítás, illetve erdősítésről pedig a *Balatoni Szövetség* fog gondoskodni, mert a fürdőzés, üdülés és nyaraláshoz az árnyékos hely egyik főkellék. Végül még kívánatos volna, hogy a balatoni *téli sport* fellendítése céljából is történnék valami. De erről majd más alkalommal írunk.

A rajnai borok ára. Kölnből jelentik, hogy a rajnai musttermék értékesítésénél eddig nem hallott árakat értek el. Ezer liter deidesheimi-ruppertsbergi mustért 5660 márkát fizettek, negyven liter forstí must 150—160, negyven liter ruppertsbergi 180 és negyven liter wachenheimi

150 márkáért kerül vásárra. Az oberhardti vidék 65—105 márkáért ad el 40 liter mustot. Auerbachban 200 liter fehér mustért 465 márkát, Rootebergben 430 márkát fizettek.

A tárcarovatban egy rendkívül érdekes leírást közlünk, amelyben Fodor Jenő szállótulajdonos, főhadnagy leírja Przemysl hősi védelmét, elestét s a várban hadifogságba került foglyok sorsát. Ez a leírás elűt az itt is, ott is olvasható harctéri leírásoktól, mert benne egy hazájáért aggódó, igaz magyar szív dobogása, reménye oly elevenen érzik, hogy az olvasó szinte átéli maga is a leírkat. Azt hisszük kedves olvasmányka lesz az összes szakmabelieknek és érdeklődőknek. A leírást folytatólagosan adjuk.

Berlin idegenforgalma folyton emelkedik. A szeptember havi berlini idegenforgalmi kimutatás most jelent meg. Annyi idegen Berlinben még a béke években sem fordult meg. Szeptember havában Berlinben 134.679 vendég volt a fogadókban beszállva, ebből volt: Ausztria Magyarországból 1446, Törökországból 274, Lengyelországból 224, Svájcól 187, Hollandiából 140, Dániából 182, Norvégiából 84, a Balkán államokból 107, Belgiumból 59 és 81 személy Oroszország elfoglalt részéből. Ezenkívül volt ottan 38 személy az ellenséges Olaszországból, 19 Angliából, 1 Franciaországból és 32 Amerikából.

Megint drágább lesz a cukor. Mikor fogjuk már azt olvasni a sörkartellről, amit a cukorkartellről, hogy a kartellben egyesült gyárak nem tudván megegyezni, a kartell szerződést felbontották. Azt hiszem sokáig nem, mert a sörgyárak nagyon is jól megtudnak egyezni a vendéglősök bőrere. De most ne erről. A cukorkartellben egyesült gyárak azon indoklással szüntették meg a kartellt, hogy mivel a cukor ára amugy is maximálva van s a cukorárutást amugy is a cukorközpont végzi, hát a kartellre mi szükség sincsen. Ez az indoklás azonban csak a jóhiszemű külvilágnak szól, a valódi ok az, hogy a kartellben képviselt bankok nem tudták az érdekelttséghez tartozó gyárak igényeit kielégíteni a legjobb igyekezetük dacára sem. A Közélelmezési Hivatal most az új cukorrendelet elkészítésén dolgozik, amely a cukor árának újabb megállapítására is ki fog terjeszkedni s minden valószínűség szerint magasabb árakat fog megállapítani. A rendelet legfontosabb intézkedése azonban az lesz, hogy megszünteti azt a helytelen intézkedést, hogy a cukorárak a határszéli városokban olcsóbb legyen mint másutt. Ennek az intézkedésnek meg volt a maga értelme akkor, mikor ezzel meg kellett akadályozni a német és osztrák cukor beözönlését, de ma, amikor sajnos nem kapunk külföldről cukrot, semmi értelme nincs annak a régi rendeletnek, hogy Brassóban jelentékenyen olcsóbb legyen a cukor, mint egyebütt, hogy Pozsonyban, Nyitrán, Zsolnán stb. olcsóbb cukorárak legyenek érvényben mint másutt. A cukorárak tervbe

vett egyenlősítése mindenesetre igen sok vízszásságnak és visszaélésnek fogja útját állni. A cukor árának emelése nem fogja tulságosan sújtani a vendéglős- és kávéspart, mert sajnos a ma érvényben levő áron sem tudnak megfelelő mennyiséget kapni és ezen a helyzeten az áremelés sem sokat változtat. Más radikálisabb intézkedés kellene, olyan, ami által a legszükségesebb cukormennyiséggel legalább a vendéglős- és kávé-ipart el lehetne látni.

Vadforgalmi iroda szervezése. A hivatalos lap legutóbbi száma közli a közlelmezési miniszter rendeletét a Vadforgalmi iroda szervezése és a vadszükséglet biztosítása tárgyában. Ezután az élő vagy leölt vadnak, illetőleg minden vadhusnak vasuton, hajón, gépkocsin való szállításához az iroda ad szállítási igazolványt. Az iroda feladata továbbá az Országos Közlelmezési Hivatal rendelkezésére önként felajánlott, átengedett, esetleg igénybevett leölt vadnak és vadhusnak átvétele, elraktározása és az ezen hivatali vezető miniszter utasításai szerint való elosztása. Remélhetőleg gondoskodnak arról is, hogy a vendéglők vadszükségletüket a Vadforgalmi iroda útján szerezhessek be és nem jelenti ez a rendelkezés azt, hogy ezentul már vadhust sem fognak többé kapni.

A szénrendőrség működése. A tavalyi széninség megtanította az embereket arra, hogy a lehetőségig igyekezzenek szén szükségletüket beszerezni. A gazdagok hozzá is láttak a szerzéshez, de nemcsak annyit szedtek össze, amennyi szükségletük fedezésére elég lenne, hanem ezt a mértéket messze túlhaladva gyűjtötték készleteket, annyira, hogy bevalani restellék. A fővárosi államrendőrség különítménye, a szervezett szénrendőrség most aztán alapos razzákat tart és foglalja le a be nem jelentett készleteket. A lapok nap-nap után közlik a kihágások elkövetőit s én sajnállattal állapítom meg, hogy köztük egyetlen egy szállodás, vendéglős vagy kávésnem található, ellenben grófok, nagykereskedők, bankárok és bankok igen. Ezt a megállapítást pedig azért sajnálom, mert ebből a következők, hogy hiába volt a júliusi nagygyűlés panasza és kérelme, a szállodások, vendéglősök még ma sincsenek ellátva megfelelő mennyiséggel, mert inkább volna egy két szénhalmazó köztük, mint szénhiányban szenvedő.

Gyászrovat. Kreibich Mihály, a főváros legrégebb szállodai személyzet elhelyező irodájának tulajdonosa 57 éves korában elhalálozott. Övegye és két felnőtt gyermeke gyászolja.

A szőlő eltartása. A szőlő eltartásának legkönnyebb gyakorlati módja a következő: Szép tiszta, napfényes délután egészen a venyigénél, ahol már meg van száradva a fűrt kocsánya, lemetszjük a szőlőt aztán lehető lapos edényben, vigyázva, hogy össze ne rázódjon az eltartási helyhez visszük. Itt mielőtt elraknánk, a netalán törődött vagy rothadt bogyót hegyes ollóval a fűrtől ki-metszjük s a hibátlan fűrtöket a deszka áll-

ványokra kiterítgetett zsupszalma rétegre egymás mellé rakjuk és a fagyos éjjelek beálltával gyékénnyel beterítgetjük. Ha a helyiséget tiszta, napos időben kiszellőztetik, kevés munkával késő tavaszig eltartható így a szőlő. A felkötözés mellőzendő, mert a fűrtök a lógás közben könnyen megérsülnek és emellett a kötözgetés sok szükségtelen munkát okoz. A fentebb leírt mód szerint eltett szőlő a jó meleg padlason is bátran ott hagyható decemberig.

Változás a termelesben. Franciaországban az utolsó háború előtt annyi buza termett, hogy abból a külföldnek is jutott És ma? Annyi terem, hogy belső fogyasztásra is elég. Miért? Mert az olcsó buza helyén drágább növény terem, ami jobban kifizeti a munkát, aminek árából vehetnek idegenből búzát nemcsak kalácsnak, hanem kenyérnek is. Ahol a szőlő jól terem, szőlőt természetnek, de ahol a föld arravaló, ott kender és lent vetnek.

Borvásárlók figyelmébe. A mult és az előző évben tudvalevően igen sok helyen nagyon rosszul fizetett a szőlőtermés, ami aztán a jó borok iránti nagyobb keresletet vonta maga után Az ismert „Visontai és mátrahegyfaljai szőlőtelepekborért. r.-t. igazgatóságát is ez indította arra, hogy a régi évjáratok féltve őrzött kincseit forgalomba hozza. A Visontamátra bortermező társ. szőlőtelepein különben a mult évi termés is jól beütött és ezt a ientiekkel ezuttal is a t. borvásárló vendéglősök figyelmébe ajánljuk.

A vendéglő-jegyéről. A mult számunkban irtunk a vendéglőjegyéről, most pedig azt olvassuk, hogy az Ausztriai Közlelmezési Tanács végleg elvetette azt az indítványt, hogy a vendéglőjegy-rendszert behozzák. Az elutasítás főleg azért történt, mert ez az alacsonyabb néposztályokat nagyon súlytán és végeredményében a vendéglők bezárására vezetne. Lám Ausztriában már tudomásul vették a hivatalos körök, hogy milyen veszedelem is lenne, ha a vendéglők bezárnának. Jó lesz a mi kormányunknak is gondolni erre és a vendéglők nyersanyagokkal való ellátását minél előbb megfelelő módon rendezni, mert aztán nálunk csakugyan bekövetkezik az, amitől Ausztriában is félnek s azután élelmezheti az állam azokat, akik ma a vendéglőkre vannak utalva!

Hymenhierek. Czorn Géza főpincér eljegyezte dombovári Boluska Mariska urleányt Rákospalotáról.

Garay Ámin, a budapesti „Párk” szálloda tulajdonosának leányát, Nusit, eljegyezte Deutsch Gábor, a Deutsch Ernő és Gabor cég baltaja.

Schwarz János a szatmári Pannonia kávéház főpincere f. hó 4-én eljegyezte Gerstel Klárikát, Gerstel Kálmán III. osztályu vasuti vendéglős bájos éányát.

A szénhiány és a magyar ásványvíz forgalom. A szénhiány miatt a magyar ásványvizek forgalomba hozatalát veszély fenyegeti. A palackok előállításával foglalkozó üvegyárak a többi vállalatokhoz hasonlóan szénhiánnyal küzdenek. A teljes üzembentartásáról a jelenlegi viszonyok között nem lehet szó, de mindenesetre érdeke volna a magyar ásványvizeknek, hogy a szénelosztó bizottság ezeket a vállalatokat, amelyek ásványvíz palackok előállításával foglalkoznak, olyan figyelembe részesüljenek, mint a többi közérdekű vállalat. Szomorú volna, ha

Budapesti Ovadék Szövetkezet

Ovadékokat

éttermi-, kávéházi- és szállodai pincérek részére korlátlanul folyósít és váltópénzeket. — Tagfelvétel bármely időszakban. — Kedvező feltételek. — Gyors és előnyös lebonyolítás. — Hivatalos helyiség: Budapest, Rákóczi-ut 55. II. Hivatalos órák: d. e. 9—12-ig. d. u. 3—6 óráig.

a vendéglősök palackhiány következtében kénytelenek volnának idegen. főképpen osztrák ásványvizet tartani. Ennek nem szabad megtörténni! Az ásványforrás-vállalatok pedig helyesen cselekednének, hogy ha az üres ásványvíz palackokat összevásárolnák. Minden vendéglőben, különösen nagyobb forgalmú vendéglőben s főleg nyári üzletekben, nagymennyiségben található üres ásványvízes üveg. A magyar kuttvállalatok agitálásán mulik tehát, hogy ezek az egyszerűen parlagon heverő, de most meg lehetős értéket képviselő üres üvegek közvetlenül összevásároltassanak és a magyar ásványvíz forgalombahozatalára felhasználóssanak.

Jó barátok társas-összejövetelelei.

(Összejövetel minden szerdán délután 4 órakor.)

- Október 17-én Schmidt Konrád vendéglőjében, VII., Mexikói-ut 5.
- Október 24-én Kuncze Ödön vendéglőjében, III., Szentendrei-ut 20.
- Október 31-én Bakó István vendéglőjében, X., Asztalos Sándor-utca 7.
- November 7-én Mirt András vendéglőjében, VII., Dohány-utca 7.
- November 14-én Kamarás Mihály vendéglőjében, VIII., Köztemető-ut.
- November 21-én Kórl György vendéglőjében, IX., Ranolder-utca.
- November 28-án Bizsof Pál vendéglőjében, IX., Vágóhid-utca 8.
- December 5-én Kárl István vendéglőjében, VIII., Sárkány-utca 12.
- December 12-én Verbóczy Lajos vendéglőjében, IV., Városház-utca 4.
- December 19-én Spitzer István kávéházában, IX., Soroksári-ut, Flóra-kávéház.

A kereskedelmi minisztérium kibérelt egy szállodát.

— Üres konzulátusok. —

A Fogadó legutóbbi számában megemlékeztünk arról, hogy a katonai beszállásolások és a szállodák megszűnése hajléktalanná teszi a fővárosba érkező idegeneket. Volt alkalmunk egy külföldi uriemberrel beszélni, ki elmondta, hogy mikor nem régen a fővárosba érkezett, bérkocsival úgyszólván az összes fővárosi fogadókat felkereste s nem kapott egyikben sem szobát, egy, hogy késő este egy garni szállodába volt kénytelen meg szállni. Időmúlásán kívül a kocsiadás is sok pénzbe került és nem kellemes emlékekkel távozott Budapestről. Ehhez hasonló esetek naponta tömegesen fordulnak elő. Ma-holnap majd az a hír lesz fővárosunkról elterjedve, hogy oda nem lehet utazni, mert nem kapni éjjeli szállást.

A fővárosi forgalom igényének már eddig sem tudtak megfelelni a budapesti

szállodák, de ma a fogadó-mizéria már tűrhetetlen. Amint értesülünk, rövidesen ismét két szálloda fog megszűnni. Ezekről, valamint a lakásnyomoruságról a *Magyarország* múlt héten egyik számában a következőket írja:

„Szállókból hivatalok. Budapestben már a békeben is állandó volt a szállómizéria, a háború alatt pedig, amikor a vidékről és külföldről ideözönlő különféle társadalmi osztályokba és foglalkozásokhoz tartozó emberek, meg az átutazó katonák minden zugot ellepnek, egyenesen tűrhetetlenné vált. Ebből, ugyebár, józan logikával az következne, hogy szaporítani kellene a szállókat? Nálunk azonban, ahol a háborus kalamitások igazgatása körül minden fejtejtőre állítva történik, természetesen a meglévő fogadók számát is csökkentik. Egyre-másra kell regisztrálnunk, hogy a legnagyobb lakásínség idején újra és újra megszűnik a főváros egy-egy szállodája. Csak nemrégiben parentáltuk el a Nádor-utcai régi, híres Frohner-hotelt, a mai Continentált, amelyet az Országos Központi Hitel-szövetkezet vett meg öt és fél millió koronáért, s amely e hó 15-én becuklja kapuit a lakást kereső vendégek elől, s ma már arról kapunk hírt, hogy a budai oldalon, ahol a fürdők lakóépületeit kivéve, rendes fogadó alig is van, egyszerre kettő fogja megszűntetni üzemét a legközelebbi jövőben. Az egyik a Várkert-rakparton lévő *Fiume-szálló*, amelyet régebben *Corso-szálló*-nak, még régebben a szomszédos Széchenyi palotáról, Széchenyi-szállónak neveztek, a másik a Zsigmond-utcában, a Lukács-fürdővel szemben álló s alig tíz év előtt épült *Esplanade-szálló*. Az előbbibe a kereskedelmi minisztérium egyes osztályai költöznek, az utóbbit pedig *szanatórium* alakítják át. A szálló mizéria tehát újra alaposan megnövekszik s vele általában a lakásnyomoruság is, mert hiszen e szállók bezárásával egy csomó állandó lakó is hajléktalanná válik. *A legfurcsább ebben a visszas dologban az, hogy ime közhivatal, sőt minisztérium jár elől a nyomoruság növelésében, holott arra kellene törekednie, hogy lehetőleg olyan helyiségeket is felszabadítsanak lakások számára, amelyeket eddig hivatalok foglaltak le.*”

A *Fiume és Esplanade* szálloda megszüntetése ellen a polgármester urnak kellene eljárni. Igaza van a *Magyarországnak*, mikor írja, hogy a „minisztérium jár elől a lakásnyomoruság növelésében.” Feltételezzük, hogy a kereskedelmi minisztériumnak új irodai helyiségre szüksége van, de hogy miért bérel éppen szállodákat ki, mikor azokra szükség is van, az előttünk is érthetetlen. Ha a keres-

kedelmi minisztériumnak irodahelyiségre van szüksége, úgy ajánljuk neki az orosz, angol, olasz, szerb, görög, román, portugál és amerikai konzulátus irodáit. Ezek a helyiségek lakatlanok. Tessék ezeket igénybe venni! Párisban és Rómában a monarchia nagykövete palotáját az állam vette birtokába és eladta, nálunk pedig a legnagyobb lakásnyomoruság dacára hivatalosan lepecsételve, üresen hagyják ezeket a helyiségeket. Ha a hatóság nem fog gondoskodni megszálló helyekről, úgy a fejlődő idegenforgalmunk *fogja ennek kárát vallani*. Bécsben a városi képviselőtestület már tiltakozott az ellen, hogy a hadügyminisztérium irodái cölökra a fogadókat kibérelje. Glück Frigyes és Palkovics József a városi képviselőtestület tagjai, az ő feladatuk lesz Bárczy István polgármester figyelmét ezekre az állapotokra felhívni.

P. 6y.

Új kormányrendeletek.

A hivatalos lap legutóbb a következő, a vendéglős iparra is vonatkozó rendeleteket közölte:

Árvizsgáló bizottságok.

A közszükségleti cikkek árának szabályozására a forgalombahozatal irányítására, felügyeletére, valamint a visszaélések üldözésére központi árvizsgáló bizottságot és helyi bizottságokat fognak létesíteni. A helyi bizottságok tájékoztató árakat állapíthat meg és a hatóság a visszaélések elbírálásánál e bizottságok megállapításait veszi figyelembe. Helyi bizottság minden törvényhatóság székhelyén alakítandó. Elnökeit és helyettesét a Közélelmezési Hivatal elnöke, többi tagjait felerészben a törvényhatóság első tisztviselője, felerészben a bizottság elnöke nevezi ki. A tagokat lehetőleg a szakérdekeltségek köréből kell kinevezni. Budapest központi árvizsgáló bizottság alakítandó a helyi bizottságok munkájának felügyeletére és irányítására. Ennek összes tagjait a Közélelmezési Hivatal elnöke nevezi ki.

Hatósági engedély.

Közszükségleti cikk forgalombahozataláival hivattásszerűleg vagy hivattásukból folyólag (iparszerűen) csak azok foglalkozhatnak és ilyen cikket forgalombahozatal céljából csak azok szerezhhetnek be és árusíthatnak, akiknek ezt a rendelet szerint a hatóság vagy közvetlenül maga a rendelet megengedi.

Ilyen hatósági engedély szükséges különösen az élelmiszerek, takarmányozás, fűtési és világítási cikkek, festékek, olajok és bármiféle kenőanyagok, szappan és mosópor, kötélverő áruk, szíjgyártó és nyergesárúk, mindenféle ruházati cikkek, mindenféle cérna, a mezőgazdasági üzem folytatásához szükséges egészen vagy részben vasból készült gépek, szerszámok

és eszközök, végül a fentebb felsorolt cikkek előállítására szolgáló anyagok, valamint a forgalombahozatalukhoz szükséges tartályok (lábak, hordó, zsák, stb.) árusításával való foglalkozáshoz, valamint ahhoz is, hogy valaki ilyen közszükségleti cikket annak forgalombahozatala céljából beszerezhesen és árusíthasson. Hatósági engedély kell azoknak is, akik az említett cikkek közvetítésével foglalkoznak.

Nem kell hatósági engedélyt szerezni annak, akinek már előbből olyan iparigazolványa vagy iparengedélye van, amely az említett cikkeknek a közvetlen fogyasztók részére való árusítására feljogosít és azoknak, akik utcákon és köztereken hazának, ha ehhez korábban hatósági engedélyük van.

Hatósági engedélyt az iparhatóság ad. Az iparhatóság az engedélyt megtagadhatja, ha az engedély kiadása a kérelmező személyében, vagy a háborus gazdasági viszonyokban rejlő ok miatt közérdekből nem kívánatos. Az engedély általános, vagy egyes cikkekre érvényes lehet. Az engedély csak arra szólhat, hogy az illető közvetlenül fogyasztóknak árusíthat. Ezért az illető köteles a kereskedő gondosságával ügyelni arra, hogy a közvetlen fogyasztó csak a viszonyok között indokolt mennyiségben kapjon árut. Az iparhatóság külön engedélyt kell ahhoz, hogy valamely cikkből jelentékeny készletét egészen vagy tulnyomó részben egy yevőnek eladhassa.

A hatósági engedély visszavonható, ha tulajdonosát a bíróság vagy rendőri bíróság nyereségvágyból elkövetett büntett, vétség, vagy kihágás miatt elítélte.

A lánckereskedelem ellen.

A lánckereskedelem megállítására kimondja a rendelet, hogy akik közszükségleti cikkek árának drágulását idézik elő azzal, hogy üzleti tisztességbe ütköző eljárással, különösen szükségtelen közbenső kereskedéssel (láncolatlan kereskedéssel) juttatják el az árut a fogyasztóhoz, hat hónapig terjedő elzárással büntethetők, azonkívül az elért nyereség kétszeresének összegével büntetendők. A közszükségleti cikkek továbbeladásánál a beszerzési árat és a költséget aránytalanul meghaladó ellenszolgáltatásokat köti ki, szintén hat hónapi elzárással büntethető. Aki számlákon és kereskedelmi feljegyzéseken hamis vagy hiányos mennyiséget vagy összeget jelez, szintén hat hónappal büntethető. Aki a megállapított

áraknál magasabb árat kér vagy bármilyen egyéb ellenszolgáltatást köt ki, szintén hat hónappal büntethető.

Vegyes intézkedések.

Szabályozza a rendelet az ügynök és alkusz, valamint a bizományosi díjak megállapítása körül elkövetett visszaéléseket és kimondja, hogy a rendes kereskedelmi forgalomban szokásos díjaknál magasabb jutalékot sem adni, sem kikötni nem szabad.

Kihágást követ el az is, aki újságban közszükségleti cikk vételére, eladására vagy közvetítésére vonatkozó ajánlatot cégének vagy nevének megjelölése nélkül hirdet és aki üzleti iratban az áru vonatkozóan lényeges körülményt tudatosan hibásan jelez.

A rendelet október 15-én lépett életbe.

A sertéshizlalást szabályozó rendelet

A hizlalásnak két módját különbözteti meg. Háztartási szükségletre mindenki szabadon hizlalhat előzetes hatósági engedély kikérése nélkül legfeljebb két darab sertést. Ezen a számon felül bárki saját háztartásában vagy idegen hizlaló telepen (!) de saját számlájára annyi sertést hizlalhat, amennyi sertésnek zsírája vagy szalonnájára a háztartásában vagy gazdaságában ellátást élvező személyek vagy szalonnajárandósággal bíró munkások ellátásához a legszigorubb takarékoság mellett szükség van. Hogy ezen a címen valaki hány sertést hizlalhat, azt a helyi hatóság állapítja meg. Mennyi tengetit és árpat lehet a háztartási illetve gazdasági célra visszatartani, illetve vásárolni, azt az előzetesen kiadott földmivelésügyi rendeletek állapítják meg. A háztartás és gazdasági szükségleten felül a termelő csakis hatósági engedelem alapján és a zár alá vett tengeri termék fölöslegének csakis a felerjesze felhasználásával hizlalhat. Termelőnek ötven darabig a törvényhatóság első tisztviselője, azonfelül csakis a földmivelésügyi miniszter/ad hizlalási engedélyt. Ipari hizlalóknak és beszerzési csoportoknak szintén a földmivelésügyi miniszter ad engedélyt. Az engedély alapján hizlalásra beállított sertések a beállítás időpontjától kezdve lekötöttek a Közélelmezési hivatal rendelkezésére. Az ipari hizlaló köteles az Országos Közélelmezési Hivatallal esetről külön szerződést kötni. A közszükségleti célokra hizlalt sertésekkel darabonként öt mázsa szemes takarmánynál többet feleltetni nem szabad.

Sertéshusnak

és mindennemű sertéstermeknek a szállításhoz ezután igazolvány szükséges.

A zsirfogyasztás korlátozásáról

szóló rendelet szerint nyilvános étkezőhelyeken, ezután hétélőn és pénteken tilos olyan ételeket előállítani vagy kiszolgáltatni, amelyeknek előállításához zsir felhasználása szükséges.

A vad és vadhus forgalmát

szabályozó kormányrendelet szerint a Közélelmezési Hivatal a szükséglet ellátására és a kivétel lebonyolítására hadforgalmi irodát fog felállítani. Vadhust ezután csak igazolvánnyal lehet szállítani. A rendeletben megállapított maximális árak a következők: Nyul dárabja a termelőnél 10, nagykereskedőnél 11-50, hűtőházakban 12-50, kiskereskedőnél 14 K. Fácán 5-25, illetve ugyanilyen sorrendben 6-8-83 és 7-87 K. Fogoly 3, illetve 3-45, 3-90, 4-50 K. Vaddisznó kilónként 5, 5-60, 5-20 és 6 K. Óz 5, 5-75, 6-50 és 7-50 K. Szarvasbika 4, 4-60, 5-20 és 6 K. A kivágyva lemerít vadhusét a kiskereskedő a következő árakat számíthatja fel: Szarvascomb és gerinc 10 K, lapocka 8 K, pörkölt 4 K. Ózomb 11 K, gerinc 12 K, pörkölt 5 K. Vaddisznó 6-50 K, tej és láb 1-50 K. Nyul eleje 3-80 K, hátulja 6 K.

A malátakáveröl

szóló rendelet érvényben hagyja az eddigi rendeletben meghatározott gyártási korlátozásokat és a legmagasabb árakat a következőképpen állapítja meg: Dobozban való eladásnál métermázsánként 210, zacskóban való eladásnál 180 korona. Kiskereskedelemben kilónként dobozban 2-20 K számítható fel.

A boros hordók záralévtele és azok maximális árának megállapítása.

A Budapesti Közlöny október 6 iki számában közzétett rendelettel a miniszterium elrendelte a bor és szesz eltartására alkalmas jahordók bejelentését. Bejelentési kötelezettség alá csak azok esnek, akik ilyen hordókat eladás céljából készítenek, továbbá azok, akik hordóeladásal üzletszerűleg, vagy csak alkalmilag is foglalkoznak. Az ezeknél készletben levő és ezután előállítandó hordókat a rendelet zár alá vetteknek jelentette ki. Azokból vármegyékben csak az alispán, törvényhatósági joggal felruházott városokban pedig csak a polgármester által kiállított utalványra szabad hordót eladni és pedig csak annyit, amennyi az utal-

FOGADÓ NYOMDA

vendéglői- és kávéházi cikkek beszerzési forrása
Budapest, József-utca 56.

Raktáron tartunk söntés- és konyhakönyveket, söntés-konyha- és kávéházi feliró-iveket, bon-blokkokat (10 féle színben), táblakrétaikat, dákókrétaikat, dákóbr-ragasztókat, dákóbröket és Laibachi csiszolt fogvájókat stb. stb.

Szives figyelembe! A rendelések — a szállítás egyszerűsítése céljából — utánvét mellett eszközöltetnek.

Papirszalvéták ára

1000 darabonként:

Nagy puha éttermi szalvéta	37.—
Nagy kreppelt éttermi szalvéta	32.—
35x35 cm. kreppelt szalvéta hajtogatva	16-50
35x35 cm. kreppelt szalvéta hajtogatatlan	17.—
32x32 cm. fodros szélű hajtogatatlan	12.—

Polenai gyógyforrás.

borral a legjobb fröccs!

Kitűnő ízű, igen üdítő ásványvíz. Bor, cognac vagy citromsavval vegyítve. Orvosi szaktekintélyektől melegen ajánlva gyomorbántalmak, étvágytalanság, gyomorégés, köhögés, vérszegénység, tüdőbaj és vérköpések eseteiben.

Megrendelhető
Schönborn Buchheim gróf
urad. ásványvízeinek
bérletiségénél, Szolyva.

ványt kérő felek saját szükségletét nem haladja meg Hordókra szóló utalvány első sorban a bortermelők részére a folyó évi bortermés leszűretelésének céljára kell kiállítani. A bejelentési kötelezettség és zárlávétel nem terjed ki azokra a hordókra, amelyek a rendelet életbeléptekor, tehát bezárólag október 5-ig már a bortermelő, borkereskedők, vendéglősök és korcsmárosok tulajdonában és tényleges birtokában is voltak. A hordók maximális eladási árát vármegyékben az alispán, Budapestben és Fiumében a városi tanács, más városi törvényhatóságokban pedig a polgármester köteles megállapítani. Az ármegállapító határozat ellen fellebezni lehet a kereskedelmi miniszterhez. A rendelet életbelépte előtt kötött hordó adásvételi szerződések érvényességét ez a rendelet nem érinti, a már eladott hordókra tehát a maximális árak nem érvényesek. A földművelésügyi miniszter az ideai bortermés leszűreteléséhez szükséges hordókat az illetők részére rekvirálhatja. Ugyanezen rendelet szerint a magyar szent korona országainak területéről a hordót kivinni csak a földművelésügyi miniszter által kiállítandó szállítási igazolvánnyal szabad. Ellenben a belföldi forgalomban szállítási igazolvány nem szükséges. Aki e rendelet rendelkezéseit megszegi vagy kijátsza, vagy megszegésüknél vagy kijátszásuknál bármi módon közreműködik, hat hónapig terjedhető elzárással és 2000 koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntetetik. A pénzbüntetés a rendelet megszegése folytán elért nyereség kétszeres összegével emelhető.

ÜZLETI HIREINK.

Meixner Lőrinc, a régi gárdának egyik agilis tagja, a győri Royal nagyszállodának 20 éven át volt igazgatója, ugyancsak Győrött, a Deák Ferenc-utca és Árpád-ut sarkán levő Dreiszker-palotában egy nagyszabású és modern kávéházat rendezett be Biedermayer stílusban 120000 korona költséggel. Meixner kávé nemcsak költséget nem kímélve, hanem éjjelt nappallá téve oly fejedelmi fényvel ellátott kávéházat létesített Győr városában, hogy az a főváros bármely elsőrangú üzetével vetekedik. A győri uri közönség honorálja is Meixner kávé s fáradságát, amennyiben üzetét, melyet Deák kávéház cím alatt nyitott meg, napról-napra zsufoltság megölti. Részünkről is sok üdv és szerencsét kívánunk.

Weinlich Mihály a Murányi-utca 16. szám alatt levő vendéglőt Koch András őről szeptember hó 15-én átvette.

Csányi József Pécssett az Ipar vendéglőt és kávéházát átvette.

Matakovics István Pécssett a Ponty vendéglőt örök áron megvette és azt ujonnan átalakítva meg is nyitotta.

Nemes Károly, a győri vasuti vendéglő I.-II. oszt. éttermének főpincére a csornai vasuti vendéglő bérletét elnyerte, aminek nemcsak Csorna város közönsége, melynek Nemes főpincér szülőtte, örült meg, hanem a győr-sopron—ebenfurti vasutvonalon utazó közönség is, amely ismeri Nemes Károly főpincér agilitását és szorgalmát. Az elhanyagolt csornai vasuti vendéglő már a legközelebbi időben egy vérbeli szakember kezében, virágzásnak és látogatottságnak fog örvedeni.

Fliász István, a régi gárdának előnyösen ismert főpincére — a harctérről való szerencsés hazaérkezése után — Pécssett, a Kazinczy-utcában a mai kor igényeinek megfelelő s modernül berendezett sörcsarnokot létesített „Apollo” cím alatt. Állandóan frissen csapolt dupla maláta barna söreivel és v.lághírű Pannónia világos söreivel, valamint kellemes modorával kivívta magának azt a jó hírnevet, amiről különben multja már előre is kezeskedett.

Göthlinger Mihály főpincér a dombóvári Schmiedt-féle vendéglőt vette át.

Szemrád Ignác Kálkapolnáról, a Dembiniczky-utca 16. szám alatti vendéglőt vette át.

Suchy Károly vendéglős az Izabella-utca 68. szám alatti vendéglőt vette át s azt teljesen átalakítva folyó hó 13-án nyitotta meg.

Pécsett, a Nádor-fogadó agilis tulajdonosa, Pain Emil, üzletének nagy és jó menetele végett, amit egyedül nem bírt vezetni, társul vette Stern Sándor volt Baranya-szentlőrinci vendéglőt, akivel így a nagy és modern üzletnek vezetését együttesen intézik. A két agilis tulajdonos üzletüket a mai igényeknek megfelelően fogják átalakítani és modern új butor-zattal ellátni s Pain és Stern cégjegyész mellett ünnepélyesen újból megnyitni.

Várady Hermann, a kaposvári Ujvilág kávéház volt tulajdonosa, ugyanott a Ferencz József-fogadót átvette s azt teljesen átalakítva a mult hó 15-én újból megnyitotta.

Halász Ferenc, a nagykanizsai kis pipa vendéglő volt tulajdonosa, Alsólendván (Zalamegye) a Poppel-féle nagyvendéglőt megvette s azt teljesen átalakítva, új butorzattal ellátva 1. évi szeptember hó 1-én nyitotta meg.

Kiss Sándor, a gyékényesi vasuti vendéglő agilis főpincére, a zákányi vasuti

vendéglő bérletét elnyerve, azt 1. évi november hó 1-én veszi saját kezelésébe. Sok szerencsés!

HELYVÁLTOZÁSOK. Milch Rezső Pécssett az „Orfeum” kávéház főpincéri állását tölti be.

Az ódombóvári Korona szálloda főpincéri állását Farkas Lajos tölti be; szobapincér Hegyi László, éthordó Bódog György.

Csatáry Ferenc a püspökladányi vasuti vendéglő I.-II. oszt. étterem főpincéri állását tölti be.

A győri Royal kávéház fizetőp. állását Kleinráth Gusztáv, a Lloyd kávéház fizetőp. állását Pesits László, a vasuti vendéglő I.-II. oszt. éjjeli főp. állását Reznák István foglalta el.

Lasztóczy Rezső főpincér a veszprémi Korona szálló étterem főpincéri állását foglalta el.

Kaposváron a Turul-kávéház főpincéri állását Grossmann Gábor, a fizető állást Böhm Ferenc; a Korona-kávéház fizető állást Eisinger Lajos; az Erzsébet-kávéház fizető állást Tóth János; a vasuti vendéglő I.-II. oszt. étterem főpincéri állását Neufeld József tölti be.

Sopronban a Pannónia nagyfogadó főp. állását Szever József újból elfoglalta.

A pécsi Pannónia-kávéház főp. állását Kümmelberg Mihály, a pécsi pincéregylet agilis elnöke tölti be.

Tonnesz Ede a dombóvári vasuti vendéglő I.-II. oszt. étterem főpincéri állását foglalta el, mellette mint fizető Horváth András működik.

Az Üzleti hírek és hirdetés rovatokért Fekete Gyula t. szerkesztő felel.

Szerkesztői üzenetek.

Azon t. előfizetőink, akik a hozzáknak intézett levelükben külön választ kérnék, válaszüzenetet vagy válaszos levelezőlapot mellékeljenek soraihoz.

Csakis előfizetőinknek válaszolunk. A nevet, lakóhelyet, utolsó postát, keltezését kérjük mindenkor pontosan és olvashatóan kitűniti! Névtelen leveleket figyelembe nem veszünk.

Uj vendéglős. Uj bort először forrás után kell átfejtetni.

F. Sándorné. Abrosz és asztalkendő használati tilalom eddig csak Németországban van. Nálunk egyelőre még szabad ezeket használni. A vászonemlék hiányára, valamint a mosás drágaságára való tekintettel a legtöbb vendéglőben papírszalvétát használnak.

L. Kassa. Lapunk mai számában megtalálja a vonatkozó rendeletet.

K. E. N.-zsa. A nyugdíj úgy, mint levélben közölték, el van intézve.

W. Reise. A kívánt lappéldányt elküldték.

Vidéki fogadós. Ugy tudjuk, egyszeri fűtésért 1 koronától 1 korona 40 fill.-ig szoktak felszámítani. Persze a kifüggesztett árat helyesbiteni kell.

Fővárosi vendéglő. Ha önnök panaszra van a pincérnanc iskola ellen úgy leghelyesebben cselekszik, ha panaszát a szakiskola igazgatójának tudomására adja.

Főpincér. Ön téved; a nyugdíjintézet közleményét csak azért nem közöljük, mert az igazgatóság azt nekünk nem küldi be. Közérdekű közleményeket ingyen közlünk.

Többeknek a papírszalvétá rendelkezéseket átadtuk a Fogadó nyomdának, amely azokat nyomban postára adta.

Eladó boroshordók.

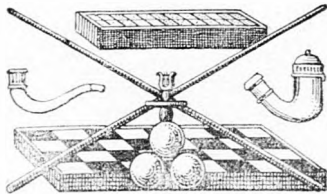
50 hektoliter ürtartalmu boroshordó eladó Racher Kálmánnál, IX., Gubacsi-ut 25. sz. alatt. 1-1

KASS-SZÁLLÓ

Színház-tér, Stefánia-park mellett

Teljesen modern, minden kényelemmel berendezve, 60 szoba, központi fűtés, hideg-, melegvíz szolgáltatás minden szobában. Villanyvilágítás. Fürdővel ellátott szobák. Külön fürdők. Külön lakosztályok 2—3 szobával. Városi és interurban telefon. Safe Deposits. Nagy csarnok (Hall), Diszes tálkért. Nagy hangverseny és bankett-termek. Elegáns nagy étterem. Pilseni sörház. Nagy fényes kávéház. Éttermi és kávéházi nyári helyiségek Villamos vasuti megálló. Mérsékelt árak. — A nagyérdemű közönség szíves pártfogását kéri **Kass János** tulajdonos. Utazóknak kedvezmény.

SZEGED

Novágh Károly mű- és diszmű-esztergályos

Budapest, IV. ker., Egyetem-utca 3. (Első Hazai Takarékpénztárral szemben)

Ajánlja saját készítményű elefántcsont-teke (billiárd) golyók, dákok, sakk, dominó, lignum santum-golyók, babuk, sétatobok, tajték- és borostyánkő dohánvázó-eszközöket stb. nagy választékban. — Billiárd-golyók esztergályozása, dákok, sakk és dominó javítása olcsó árszámítással, pontos határidőre való szállítással — elfogadhatnak. □

Az „Artesia“ részvénytársaság

ILONA

üditő vize

legyen mindennapi italod!

Megrendelhető:

„ARTESIA“ R.-T.-nál BUDAPEST.
TELEFON 50-72.

Német nyelv megtanulása magánúton

A német nyelv tudására fogadó- és vendéglőtulajdonosoknak és alkalmazottaknak feltétlenül szükségük van. **Dr. Ince Henrik** német nyelvtanából mindenki gyorsan és alaposan megtanulhat tanító nélkül németül. Az új kiadásban most megjelent kitűnő könyv ára 2 korona (utánvétellel 2 kor. 55 fill.) Megrendelési cím: **Magyar könyvkiadó** Budapest, VIII., Szentkirályi-u. 23.

Eladó vendéglő házzal együtt

örök áron. Szolnokon a város központján egy modernül épült minden komforttal berendezett üzlet, mely a következőkből áll: 200 □ öl telek, egy nagy étterem, egy csapszék, a vendéglőnek három szobás lakás, az összes hozzá való melléképületekkel, egy nagy borospince 500-600 hektó bor befogadására. Az egész ház villanyvilágítás és vízvezetékkel van ellátva. Az üzlet ára házzal együtt 100.000 korona, szükséges tőke 60.000 korona.

Bővebb felvilágosítást ad a tulajdonos:

Joánovits János, vendéglős
Szolnok, Főter.

Eladó fogadó

egy nagy alföldi városban, amely a következő helyiségekből áll: egy nagy étterem, egy kávéház, egy nagy csapszék, egy nagy fedett veranda, nagy táncterem, amely most muzsoképek előadására van berendezve, ami a fogadó teljes kiadásait fedezi, nagy jégverem 120 kocsi jég befogadására, egy pince 400-500 hektó bornak, 7 ujonnan berendezett vendégszoba, a fogadós részére két nagy lakószoba, évi bér 6000 korona, évi bevétel 200.000 korona. Az üzlet ára 8000 korona, szükséges tőke 30.000 korona. Bővebbet a „Fogadó“ kiadóhivatalban.

A gyors meggazdagodás titka megtudható

Első Magyar Zeneautomata

kölcsönző és eladási intézet

Budapest, VIII., Rákóczi-ut 14.

Allandó nagy mintaraktár!

Minden érdeklődőnek véteikötelezettség nélkül bemutatjuk működésben úgy y lany, mint sulyra berendezett, tehát üzemköltség nélküli zeneinket, melyekért

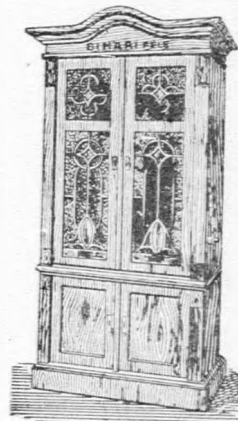
5 évi jótállást vállalunk.

Csekély havi részletfizetésre és hetenkénti hengersere. Zeneinkben a modern technika minden vívmánya, mandolin, xylophon, hegedű stb. be van építve — Meghívásra az ország bármely részében felkeressük az érdeklődőket.

Pénzbedobásra jár, tehát önmagát kifizeti. Nincs kockázat.

Havibérltet 20 koronától kezdve.

Használt automaták félárban.

VÉTEL.

Egy tíz-tizenötezer holdas vadászásra alkalmas

erdőt

keresek azonnali megvételre. Részletek megtudhatók a kiadóhivatalban.

PAPIRSZALVÉTA különböző minőségben és jutányos áron

szerezhető be: „Fogadó-nyomdá“ban, Budapest, VIII., József utca 56.

Eladó

a Rákóczi-ut egyik melék utcájában egy nagy

3 emeletes kettős ház

mely szállónak, vendéglőnek igen alkalmas. Vétel-feltételek rendkívül kedvezők. Részletesebb felvilágosítás a kiadóhivatalban.

Szállodások és vendéglős urak figyelmébe!

Aruhiány miatt kérném a tavaszi szükségletüket minél előbb fedezni

Vászon és damaszt árukban

	Kor. érték
Rumburgi lepedő 175/230 — — drbja	55.—
Dupla damaszt abrosz 150/150 — —	25.—
„ „ „ 150/180 — —	30.—
„ „ „ 150/250 — —	35.—
„ „ „ 150/300 — —	40.—
Szines beszövött kerti abrosz — — 150/150 dbja	18.—
„ „ „ — — 150/150 — —	20.—
Dupla damaszt szalvéta 60/60 tucatja	45.—
Nehéz „ „ 70/70 — —	65.—
Szines kávé-szalvéta — — — —	7,50
Damaszt törülköző — — 55/120 — —	50.—
Neh. dam. — — 55/130 — —	75.—
Egész neh. dam. törülk. 60/130 — —	95.—
Neh. dam. párna huzat 78/88 drbja	15.—
Pique takaró rózsza és kék 150/200 „	34.—
Trico nyári takaró 150/200 — —	28.—
Vászon pohár- s edénytörölő tucatja	36 —, 40.—
Pincérkendő, tucatja — — — —	24.—

DEUTSCH FERENC

vászon és damaszt áruháza

szállodások és vendéglősök szállítója

Budapest, VIII., Muzeum-körut 10.

Alapítási év 1895. Telefon József 4 60.

SAJT ::

Többféle kemény és lágy sajtot legfinomabb minőségben gyárt, továbbá eredet emmentháliban állandóan nagy raktárt tart.

Stauffer és Fiai

nyugatmagyarországi sajtgyárak Répcelak.

Pincérek figyelmébe!

rő- és fízetőpincérek, kiknek oldal-zebiárca (papírpénz), nagy (apró- és ezüstpénz számára) pincértáskára van szükségük, amelynek feneke nincs beillesztve, hanem a felsőrész az aljával egy darabból készült, — a legjutányosabb árak mellett — szerezhetik be:

Molnár Vilmos

serakötőgyárosnái, BUDAPEST, IV., Károly-körut 25. (Kőaponti városkő).
Képes árjegyzék bérmentve

FOGADÓ SZERKESZTŐSÉGE ÉS KIADÓHIVATALA: BUDAPEST, VIII. KER., GYULAI PÁL-UTCA 9. SZÁM.

Kiváló új fajborok!

Meghívás.

Ó borok nagy választékban!

Visontai és Mátrahegyaljai Szőlőtelepek - Borértékesítő - Részvénytársasága

Alapító: Nagyméltóságú Dr. KALLAY ZOLTÁN v. b. t. t., Hevesvárm. főispánja.
Igazgatóság székhelye: **GYÖNGYÖS** (Fötér, Lubyház, Új bankpalota).

Sürgöncyim: Postafiók 42. sz. Telefon 99. sz. Visontamáttra

Hazánk legnagyobb termő hegyi oltvány szőlőtelepei:
Beültetett terület 540 hold. Évi termés 12.000 Hltr.

A t. vendéglős urakat meghívjuk szőlőtelepeink pincészetének megtekintésére, szükségletük méltányos árban, idejekorán való biztosítása céljából.

Borfajok: Mézes, Ezerjő, Rizling, Furmint (Som), Hárslevelű, Muskát-Otonell, Chasselas, Kövidinka, Pozsonyi, Erdei, Mustos, Madelaine, Kadarka, Otello, Oportó, Burgundi, Kabernet.

Hirdetések

felvételnek a Fogadókiadóhivatalában

BUDAPEST,
VIII., Gyulai Pál-u. 9.

Vendéglősök, kocsmárosok és kávéosok figyelmébe!

Üveg és porcellán áruk nagy választékban és eredeti gyári áron kaphatók
ifj. GRÜNWALD MÓR
üveg- és porcellán nagy raktárában
Bpest, IV., Ferenc József-rakpart 6.
(a Ferenc József-híd közelében.)

Papírszalvéták

kaphatók a legjobb minőségben és mérsékelt áron, cegyomással vagy anélkül, gyors szállítás mellett: **FOGADO-NYOMDA Budapest,** VIII. kerület, József-utca 56. szám.

HERRMANN J. L. R. T.

cs. és kir. udvari szállító

1819. évben alapított országos szabad. Alpacca-,
Chinaezüst- és fémáru-gyárának főraktára:

BUDAPEST, IV. KER., VACI-UTCA 25. l. e.

(Raktárak: Bécs, Gráz, Prága és Triestben.)

Nagy választék legszolidabb kivitelű tárgyakból Szállodák,
Vendéglők, Kávéházak és háztartások részére.

Király Sörfőzde Részvénytársaság

Nagykanizsán.

Ajánlja elsőrendű minőségű: Aszok, Márciusi, Dupla-márciusi valamint a hírneves nagykanizsai Szent-Istvánsört, továbbá Bajor és Baksör különlegességeit. Betegeknél és lábadozóknak mint tápanyagytalt ajánlja az elsőrendű Duplamalátá tápsör különlegességét.

Gyárt ezenfelül legjobb minőségű malátát, etetési és hizlalási célokra pedig malátacsirát és sörtökölyt.

Árjegyzékkel és fölvilágosítással készséggel szolgálunk.

:: Telefonszám: 36. ::

:: Telefonszám: 36. ::